

Spørsmål 136 (2022) fra Trond Johansen (KRF): Fattigdomsbekjempelse i Drammen

Til: Rådmannen
Fra: Trond Johansen (KRF)

Dato: 24.10.2022
Saksnr: 22/00048-136
Deres ref:

Fattigdomsutvalget" i gamle Drammen kommune utarbeidet en omfattende plan for å redusere fattigdom i Drammen. Planen fikk bred politisk tilslutning og dette arbeidet ble gjentatt av alle politiske partier i valgkampen i 2019 som viktigste sak flertallet skulle ta tak i denne perioden.

Hvordan er utviklingen av antall mennesker/familier som lever med vedvarende lavinntekt (i fattigdom) i Drammen kommune fra 2019 og fram til i dag ? Hvilke konkrete tiltak de siste tre årene har hatt størst betydning for resultatene som er oppnådd?

Hvordan er utviklingen av barnefattigdom i Drammen kommune fra 2019 og fram til i dag? Hvilke konkrete tiltak de siste tre årene har hatt størst betydning for resultatene som er oppnådd?

Hvilke tiltak fremover anser rådmannen som de mest aktuelle for å redusere fattigdom i Drammen kommune i 2023-26?

Svar

Bakgrunn og definisjoner:

Det foreligger ikke nyere tall for antall/andel innbyggere i lavinntektshusholdninger enn for 2020 verken på kommunenivå eller for hele landet (disse nyeste tallene ble beregnet og presentert fra SSB i 2022). For landet sett under ett har SSB tall på andel og antall lavinntektshusholdninger tilbake til århundreskiftet. På kommunenivå foreligger tall tilbake til 2013.

Styring og eierskap

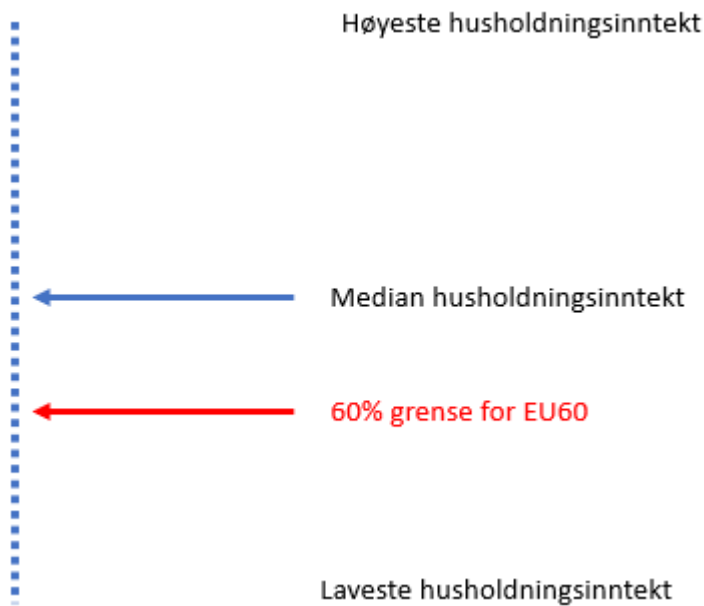
Politisk sekretariat

Organisasjonsnummer
921234554

Postadresse
Postboks 7500
3008 DRAMMEN

Besøksadresse

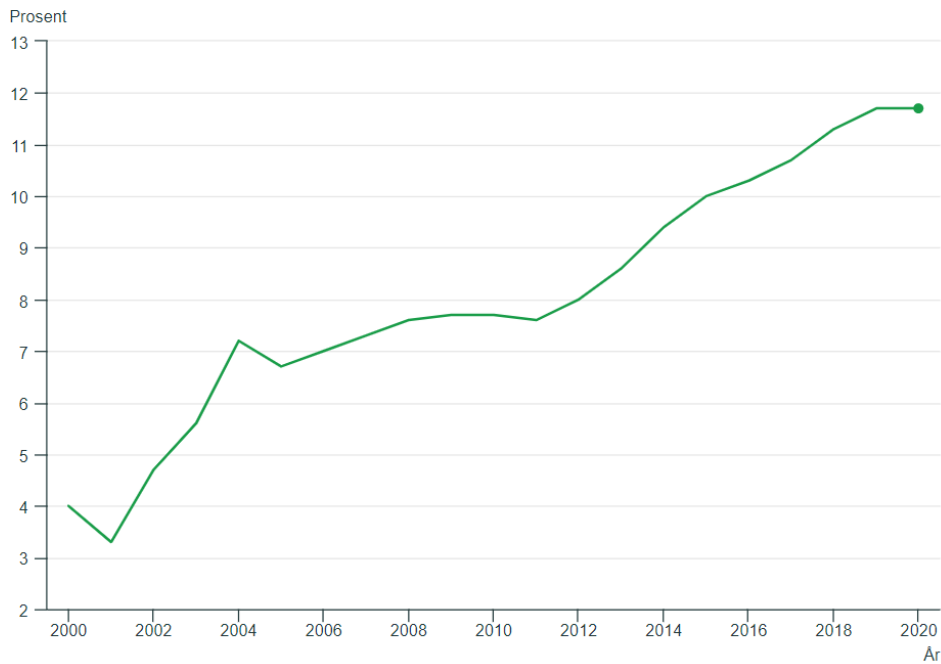
Telefon +4732040000
kommunepost@drammen.kommune.no

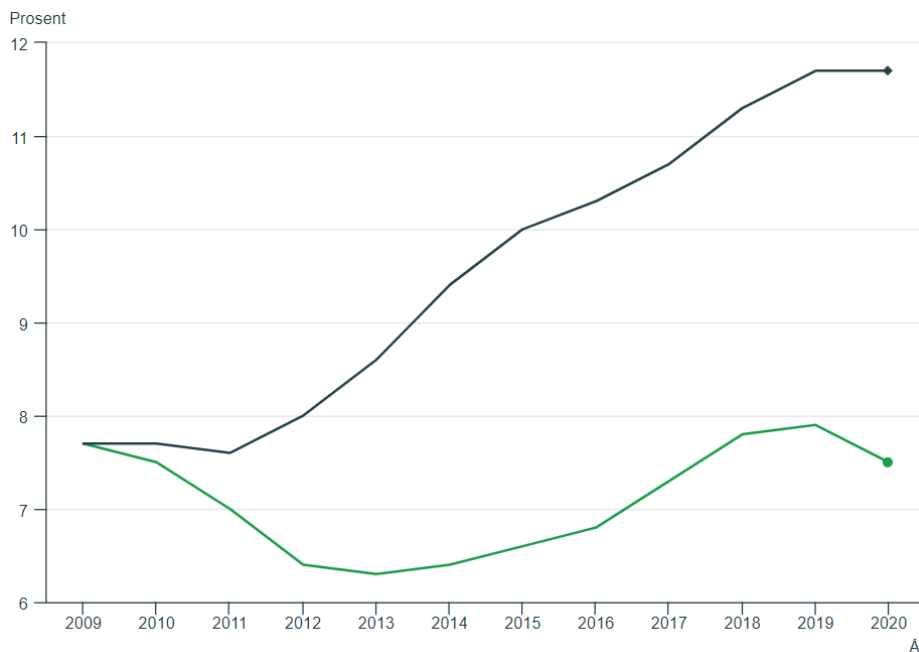
Lavinntektsgrensen som brukes for beregning av antall/andel personer/barn i husholdninger med lavinntekt er definert relativt, som 60% av middel inntekt (median husholdningsinntekt) per forbruksenhet etter skatt (EU60). EU definerer det å ha lavere husholdningsinntekt enn lavinntektsgrensen som «at risk of poverty», med risiko for fattigdom og utenforskap - fordi det å ha vesentlig mindre økonomisk handlingsrom enn «alle andre», kan begrense mulighet til deltakelse, utfoldelse og utvikling. EU bruker husholdningsinntekt etter skatt *per forbruksenhet* for sammenlikning av det økonomiske handlingsrommet til ulike type husholdninger. En enslig person tilsvarer én forbruksenhet, husholdningens neste voksne (eller barn over 16 år) teller 0,5, mens barn under 16 år teller 0,3. Det innebærer at en husholdning med to voksne og to barn under 16 år beregnes å måtte ha 2,1 ganger så høy inntekt som en voksen som bor alene for å ha like stort økonomisk handlingsrom. Median husholdningsinntekt per forbruksenhet etter skatt i Norge i 2020 var kr 431 000, i Drammen samme år kr. 392 700. Antallet/andelen innbyggere i Drammen som ligger under lavinntektsgrensen vil derfor variere med om man bruker nasjonal eller lokal lavinntektsgrense. Alle personer i husholdninger som mottar studielån, er holdt utenfor. For en enslig person er 60% av median husholdningsinntekt etter skatt kr. 247 000 i Norge i 2022. Til sammenlikning er basislånet for studenter i år kr. 126 347.

Utvikling i antall/andel innbyggere og husholdninger med lavinntekt i Norge og Drammen

Siden 2000 har lønnsutviklingen, med større lønnsøkning blant de med middels og høyere inntekt, ført til at lavinntektsgrensen har økt mer enn prisveksten. Samtidig har derfor også antallet og andelen husholdninger under lavinntektsgrensen økt. Figuren under viser andel barn under 18 år i husholdninger med vedvarende (det vil si 3 år eller mer på rad med) lavinntekt i Norge.

Sammenlikner man med et fast beløp (lavinntektsgrensen for 2007-2009, kun justert for prisstigningen i påfølgende år), har ikke økningen i antall og andel barn i lavinntektshusholdninger vært like stor. Figuren under viser andelen barn under 18 år i husholdninger med vedvarende lav husholdningsinntekt målt på to måter: som 60% av årlig median husholdningsinntekt med blått (øverst), og i forhold til prisjustert fast beløpsgrense med grønt (nederst).

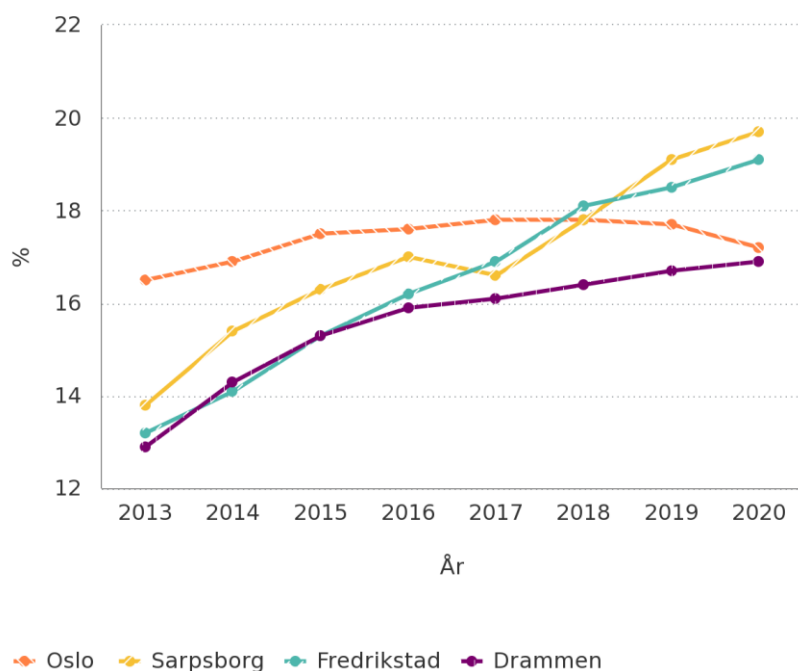

Figuren viser at målt i forhold til fast beløpsgrense var det en positiv utvikling for barnefamiliene nederst i inntektsfordelingen fram til 2013. Deretter økte andelen med lavinntekt fram til 2019. I 2020 har andelen gått noe ned igjen. Kilde: SSB, Barn i lavinntektshusholdninger, 31. mars 2022.

Drammen har sammen med Sarpsborg og Fredrikstad, og særlig Oslo, over tid hatt høy andel barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt. I 2020 levde 16,9% av barna under 18 år i Drammen i husholdninger med vedvarende lavinntekt. I 2013 var andelen 12,9% og i 2016 15,9%. Av figuren under framgår det at andelen barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt etter nasjonal

lavinntektsgrense har økt mindre i Drammen enn i Sarpsborg og Fredrikstad, mens Oslo kommune har hatt en nedgang fra 17,8% i 2017 og 2018 til 17,2% i 2020.

Barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt (2020)

Kilde: Statistisk sentralbyrå, registerbasert inntekts- og formuesstatistikk beregnet for bufdir.no (oppdatert september 2022).

Median husholdningsinntekt for husholdninger i Drammen kommune er lavere enn median husholdningsinntekt i landet under ett. Sammenliknet med lokal lavinntektsgrense (60% av median husholdningsinntekt pr. forbruksenhet i Drammen for EU60) er andelen personer og barn i husholdninger med lavinntekt lavere, og det har vært en nedgang fra 2016 til 2020:

I årene 2016, 2018 og 2020 var andelen *personer* i husholdninger under lavinntektsgrensen (EU60) i Drammen 12,0%, 11,7% og 11,2%. I årene 2016, 2018 og 2020 var andelen *barn* 0-17 år i husholdninger under lavinntektsgrensen (EU60) i Drammen 15,7%, 15,8% og 15,2%.

Dette er tall for personer og barn i hvert av de aktuelle inntektsårene.

Kilde: tabelloppdrag, levekårsdata, SSB for Drammen kommune.

SSB har på oppdrag fra Drammen kommune gjort en beregning av andelen barn i husholdninger med vedvarende (tre år på rad) lavinntekt fra perioden 2015-2017 til perioden 2018-2020 som viser at 3,1% av alle barn *bosatte i Drammen i alle disse årene* har gått ut av den treårige lavinntektsgrensen, mens 2,7% er gått inn. Det vil si liten bedring som nettoeffekt. Beregningen sier ingenting om årsak. Kilde: *Inntektsmobilitet for barn bosatt i Drammen kommune 2015-2020*. SSB for Drammen kommune, oktober 2022.

Om kommunale tiltak for fattigdomsbekjempelse og effekten av disse

Kommuner har liten mulighet til å påvirke inntektsfordelingen blant innbyggerne direkte. Kommunale tiltak for å bekjempe fattigdom handler derfor i større grad om å motvirke at lav inntekt og lite økonomisk handlingsrom hindrer aktivitet, deltakelse og utvikling av ferdigheter og sosiale nettverk, og på den måten gir økt risiko for fattigdom og utenforskap.

Kommunal innsats for å bekjempe fattigdom handler derfor om tiltak for å sikre alle unge og eldre innbyggere, uavhengig av husholdningsinntekt, gode muligheter for aktivitet, deltakelse, livskvalitet og folkehelse. Det er forskningsmessig svært krevende (om i det hele tatt mulig) å isolere og identifisere effekten av enkeltfaktorer (konkrete tiltak).

Rådmannens forslag til tiltak for å redusere fattigdom gjennom å tiltak for bedre folkehelse og levekår i Drammen i perioden 2023-2026 framlegges i forslag til Handlings- og økonomiplan 2023-2026.